

FELVIDÉKI HIRLAP

TÁRSADALMI, SZÉPIRODALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI LAP.

Előfizetési ár: Egész évre 8 kor. * Félévre . . . 4 kor.
Negyedévre 2 kor. * Egyos szám ára 16 fill.

Felolós szerkesztő:

DR. BÓHM ALADÁR.

Megjelenik minden **csütörtökön**
Szerkesztőség: Főutca 103. sz. * Kiadóhivatal: Főutca 36. sz.
Hirdetéseket felvesz a „Pannónia” nyomda-vállalat.

Miért nem lehetünk iparos országgá.

Irtó: Stark Zsigmond gépészmérnök.

III.

Magyarországon ez idő szerint, mint az iparstatisztikából kitűnik, mintegy 3000 nagy iparvállalat van, melyek összesen cca. 900,000 munkást foglalkoztatnak, vagyis az ország lakosságának csupán 4¹/₂%-át. E helyen a kis iparra nem terjeszkedünk ki.

Az összes nagy iparvállalatból Budapestre kerekén 600 gyár jut, vagyis az összesnek 20%-a. A nagy ipari városok közül Pozsony 60, Pécs 45, Győr 28, Sopron, 25, Kassa 32, Nagyvárad 26, Arad 35, Temesvár 38, Brassó 45, Nagyszében 48, Kolozsvár 36 nagy iparvállalattal szerepel.

Sárosmege ipari téren a legszegényebb Magyarország megyéi között, a mennyiben összesen csak 18 nagyipari üzeme van; ezzel szemben a szomszédos Szepesmege 90 iparvállalattal dicsekedhet. Ez az igazi fokmérője Sárosmege nagy szegénységének.

Ha azonban mélyebb betekintést nyerünk a statisztikai adatokba, azt fogjuk találni, hogy összes iparvállalataink 25%-a az élelmezési iparral (malom, szesz- és egyéb élvezeti iparág), 15%-a fafeldolgozással (nagyobbára fűrésztelepek) és 20%-a építőanyaggyártással (tégla, mész, cement, magnesit stb.) foglalkozik, úgy hogy körülbelül csak 40%-a, vagyis összesen 1200 gyárvállalat foglalkozik a tulajdonképeni ipari anyagok gyártásával.

Mily elszomorító adat ez, ha összehasonlítjuk a kis Csehországgal, melynek egymagá-

ban több gyára van, mint egész Magyarországnak.

Mindebből az tűnik ki, hogy még ipari téren is par excellence a mezőgazdasági ipar dominál.

Kétségtelen, hogy valamely ország természetes ipari fejlődése első sorban azon a téren történik, melyhez a nyers anyagokat is ő maga szolgáltatja. De sajnos, ezt csak a mezőgazdasági ipar terén tapasztaljuk. Azonban még itt sem mindenben; pl. a mi burgonyakeményítő gyárosaink még ma is nagy mennyiségű nyers anyagot kiszállítanak Ausztriába, hol a sokkal értékesebb szörpgyártásra használják fel.

Még sokkal elszomorítóbb a fatermelésünk. Nyers anyagaink legnagyobb része kivándorol a külföldre, honnét mint kész butor és sok más faárú formájában kerül vissza.

A bányaipar meg egyenesen elretentő például szolgál a mi gazdátlan gazdálkodásunknak. Mennyi kiaknázatlan bánya, mennyi rablógazdálkodással kifosztott még értékes ércbánya hever parlagon; aztán érczeinknek — a vas kivételével — mily minimális ipari feldolgozása vár még sok milliónyi heverő tőke segítségére és új értékek kovácsolására!

Agyagunk, ez a százféle változatban itt heverő vagyonunk, mely csak értéktelen sárként állja utunkat járatlan tájakon, mennyi sok tétlen munkás kéz foglalkoztatását lesi; szinte magától felkínálkozik, de senki sem talál benne áldást. Pedig mily nagyszerű jövő vár még erre! Csak egy nagy agyagmestere volt Magyarországnak, ki felismerte, hogy ez országunk mily kiváltságos helyzete van e téren, ez a pécsi Zsolnay volt, aki a legértéktelebb pé-

csi agyagból a legértékesebb eozeneket gyártotta. Sajnos nálunk eddig csak durva fazekakat és cserépkályhakat tudtak inkább rosszul mint jól gyártani, a porcellán, fayence, és majolika gyártást még a bőlebb Csehországnak engedték át. E téren pedig könnyű volna a boldogulás útja, mivel nyers anyag van, munkaerő is bőven akad, hisz Magyarországnak a fazekasok a legrégebb kisiparosai, csak helyes szervező erők hiányoznak a megfelelő vállalatok megteremtésére.

Gyapjuban nemcsak bővelkedünk, hanem kezdve a legfinomabb merinótól a legdurvább ráczkagyapjuig mindenféle fajtát termelünk, mégis a gyapjuipar nálunk még ez ideig nem tudott gyökeret verni, hanem a helyett nyers anyagainkkal Morvaországot és Sziléziát boldogítottuk, hogy aztán az ő zsebük a tőlük drága áron visszavásárolt kész árukon duzzadt a haszontól. Egyetlen ipari téren sem félnek Ausztriában annyira a vámsorompóktól, mint éppen a textilipar terén, mivel ez esetben Cseh- és Morvaország nemcsak az olcsó nyers ipari beszerzési forrásokat, hanem egyetlen értékesítő piacait és elveszti. Mert az ma már köztudomású, hogy ezek az osztrák textilgyárak nem Ausztriában, hanem egyedül Magyarországnak értékesítik gyártmányaikat. Az osztrák angol szövület visel, a magyaroknak a brünni posztó is jó.

De hát kik is alapítanak tulajdonképen Magyarországon gyárvállalatokat?

Ha a létező vállalatoknak keletkezési forrásait kutatjuk, azt fogjuk találni, hogy ezeknek 80%-át vagy élelmes idegen vállalkozók, vagy külföldi bankok és pénzcsö-

— A „FELVIDÉKI HIRLAP” eredeti tárcája. —

Visszajöttem.

Irtó: Ernő Emil.

Különös pár állott a vasuti perronon, várva a gyorsvonatot.

A férfi sápadt arcán, szintelen, vónagló ajkán meglátszott az a mérhetetlen fájdalom, mely egész lelkét kinpadra feszítette. Szeme könyvtől esillogott, alig bírt uralkodni magán, mikor az utra készülő asszony mosolygó arcára nézve szagatottan, tompán kérdezte:

- Tehát elmég . . . ?
- El!
- Jól meggondoltad?
- Jól!
- Örökre?
- Igen!

És azzal felszállt az éppen beérkezett vonatra, vígan, könnyedén, mintha csak egy kirándulásról lett volna szó.

A vonat hosszas éles füttyöt hallatva lassan indult, majd zakatolva, dübörögve gyorsan eltűnt a láthatárról.

Az az elhagyott, otthagott ember mint valami álomkőros nézte azt a fekete füstölő szörnyeteket, mely oly büszkén száguldott tova az asszonnyal, ki neki mindene volt. Sokáig

állt belebámulva a nagy végtelenbe . . . a semmibe . . .

Végre kábultan távozott arról az átkozott helyről, hol boldogsága utolsó foszlányait rabolták el.

Járatlan utakon sokáig bolyongott, míg egyszer csak lakása előtt találta magát. Mikor belépett az egykor édes fészekbe, hol minden zűg ő rá emlékeztette; a székre roskadt, ráborult az asztalra, fájdalmasan suttogta:

— Elment . . . elhagyott . . .

Aztán sirt . . . sirt mint egy gyermek hosszan . . . keservesen . . .

Valahol a főváros hatalmas épület-óriásai között, kiesiny hónapos szobában vígan teltek a napok. A szerelem új, változatos ölje, üdve mennyországát varázsolta az urát elhagyó asszony otthonát. Boldog volt azzal, kiért elhagyta férjét. Pedig az az elhagyott férfi élhetett volna törvényadta jogával, vagy megtorolhatta volna magát, de nem állt az asszony útjába, mert egész ember volt és fel tudta fogni, meg tudta érteni e lélek-tanilag szokatlan helyzetet, mikor az imádott nő nyíltan, őszintén, becsületesen tudtára adta, hogy mást szeret, hogy nem akarja ámitani, de nem tud vele élni, azt a nevet pedig, mit eddig tisztességgel viselt, nem akarja megbecsteleníteni, váljanak el. A férj eleinte sápadtan reszkette nézte azt a könyező asszonykát, szeme lángolt

s a gyilkolás vágya támadt hirtelen sebzett szívében, de aztán látva a könyeket s azt a becsületes piruló arcot, melyen az elszántság és esdek-lés együtt honolt, lassan leeresztette ököibe szorított kezeit, megsimogatta az asszony láztól lüktető halántékát s rekedten mondta.

— Igaza van, legyen boldog azzal akit szeret!! Válni fogunk . . .

És elváltak egy virágfakasztó tavasz reggelén. Elváltak becsülettel, becsületesen. Kifürkészhetetlen és örökké megfajthatatlan talány volt és lesz: az asszony lelke . . .

Julia megtalálta Romeoját. Férje képe bár évekig élt szívében, lassan lassan elhomályosodott, míg teljesen a mult kódéba tűnt, s ráborult a feledés fátyola . . .

Minden mulandó!

Margittay Józsefnek szomorúan teltek a napjai. Akarva, nem akarva mindig a feleségére gondolt, arra az asszonnyra, ki egykor egészen az övé volt. Nem tudta, nem bírta felejteni. Ott látta ébren és álomban szüntelen. Tudta, érezte, örült-ség rá gondolni, — felejteni kell, felejteni kötelesség! De a teremő, ki minden embernek más szívet formált, más érzésekkel, más szenvedélyekkel, neki nagyon érzélgős lágy szívet alkotott.

Estünkint a vendéglői fehér asztalhoz ült, hol vig zeneszó mellett körbe járt a pohár. Ilyenkor elmélázva gondolt a letűnt szép napokra. Maga

portok teremtették. Így keletkezett régente Budapesten a Ganzgyár, a Schlick-, a Láng-, a Nicholson-, a Walsler-gyár a Danubius hajógyár, és sok más. Vidéken különösen az osztrák határon az összes vállalatokat vagy osztrák szakemberek, vagy más meglévő osztrák gyárak létesítették, melyek magyar piaczaiknak elvesztésétől félték.

Pozsonynak nincs egyetlen egy valamire való gyára sem, melyet magyar ember teremtett volna, pedig van vagy 60 igazán nagy és jól prosperáló vállalata. Brassó és Nagyszében mind virágzó vállalatokkal dicsekedhetik, egytől egyig szászok létesítették. Arad, Temesvár, és még több nagy gyárváros csak úgy hemzseg a külföldi vállalkozóktól. (Weitzer féle vaggongyár, temesvári kalapgyár, Turul alias mödlingi cipőgyár stb.)

Magyarország összes gáz gyárai belga pénzzel jöttek létre; ezek voltak egykor, sőt még ma is Magyarország legjövendelmesebb vállalatai. Magyarország bányáinak értékpapirjai legnagyobbbrészt idegen főképp francia, belga és német kézben vannak, a mi ugyancsak kedvező tünetnek tetszenék, ha a vezetése is nem idegen ajkakra bízhatók és érdekeik nem elsősorban magyarelles érdekeket támogatna.

A resinai nagy vasművek osztrák kézben vannak, a rimamurányi társaság, a hernád-völgyi r. t. nagyrészt a bécsi Bankverein zsebébe vándorolt és tartja vasmarkában az osztrák vaskartell által kiszipolyozott magyar vasérdekeltséget.

A bécsi Ländlerbank is már dicsőségesen uralkodik Magyarországon, a mezőgazdasági gyárakat kerítvén elsősorban hatalmába. Ráette már dédelgető kezét a magyar keményítőre, szyrupra és szeszre, a magyar liszt sem fogja elkerülni sorsát. Hisz Magyarországon, a liszt szülőhazájában már drágább a kenyér, mint Ausztriában.

Mindaddig míg mi magyarok oly élehetlenek maradunk ipari téren, mint a milyeneknek eddig mutatkoztunk, nincs jogunk e külföldlétesítette vállalatokat kárhoztatnunk. Mert e vállalatok túlnyomó része egészséges alapon, kellő tőkével, helyes szervezéssel, szakemberek érett megfontolásával és alapos körültekintésével, az összes termelési és értékesítési tényezők kimerítő ismerete alapján jöttek létre.

elé varázsoltá azt a szép mosolygó, kékszemű szőke asszonykát, kinek ezüst esengő kacajától visszhangzott a ház . . . Ki egyetlen szavával, egyetlen pillantásával elűzte a gondterhes felhőket, mik a létért való nehéz küzdelemben néha mutatkoztak. Mióta az asszonytól elvált, úgy érezte magát, mint egy gazdtalan kutya. Nem volt otthona. Nyugtalanul járt, kelt, sehol nem találta, helyét és minden bánatát borba igyekezett fojtani. Egy alkalommal barátai évdőni kezdtek vele, sőt egyik célzást tett neje hirtelen elutazására, holmi hütlenséget is emlegetve. Margittay ajkába harapott, hirtelen felugrott s érthetetlen dühvel ordította:

— Hitvány gazember, ki arról az asszonyról egy rossz szót mond. Abban az asszonyban van jellem, becsületérzés, erkölcsi bátorság, őszinteség. Az nem tudott képmutató lenni és mig nevemet viselte, mig enyém volt, különb volt minden asszonynál! És a ki kételkedik szavaim igazságában, azt én areul ütöm, összetöröm mint ezt az üveget. És azzal felemelve a nagy boros palackot, úgy a falhoz vágta, hogy ezer és ezer darabban hullott szét.

Hangja sebzett oroslánként dörgött végig az egész étkező helyiségben. Barátai jelentőség-teljesen, de azzal a kiesinyes szánakozó mosolylyal néztek össze s alig tudták lecsillapítani. Mikor aztán a kellemetlen incidenstől megzavart vig-

Ezért prosperálnak, fejlődnek és virágoznak ezek. Bár a többi magyar vállalkozók igrigkedés és rosszakaratú ellenségeskedés helyett inkább okulnának e mintavállalatok nyújtotta példákon. Bár megtanulnák ezektől, mint kell helyesen és egészséges alapon vállalatokat létesíteni.

Hogy miként teremtenek magyar emberek iparvállalatokat, arról majd legközelebb szölok.

A mestervizsgák.

Az új ipartörvény keretében a *mestervizsgák* nagyjelentőségű intézményét meghonosítani akarják. Az ipartestületek legutóbb tartott gyűlésén szóba került ez az ügy és a kongresszus a tervezetnek a mestervizsgákról szóló részét kiadta az Ipartestületek Országos Szövetségének, hogy tegyen róla előterjesztést, vonja be az összes ipartestületeket és együttesen készítsék elő azt a felterjesztést, mely a kereskedelmi kormányhoz intézendő. A szövetség valamennyi tagjának részletes kérdőívet küldött szíjjel, hogy mindenki elmondhassa saját véleményét a mestervizsgák kérdéséről. A szövetség a kérdőívhez terjedelmes ismertetést és felhívást esatolt, melyből kiragadjuk a fontosabb részeket.

Az új ipartörvény tervezetének — ugymond — egyik legértékesebb része az, mely a mestervizsgák rendszeresítéséről szól. Szervezni akarja a tervezet az egész országban az ipari kvalifikáció emelésének kérdését és az öntanulást, az autodidakta ipari művelődésnek dolgát. Utját akarja egyengeni annak a társadalmi akciónak, amelynek hivatása lesz az egész országnak ipari népességébe belevinni a továbkképzés, a szakszerű iparoktatásnak megkedvelését, a technikai haladást. Törvényes keretet akar adni annak a kiszámíthatatlan fontosságú törekvésnek, a melyet buzgón és becsületesen képvisel, különösen nálunk az időszaki szakirodalom, valamennyi komoly ipari szaklap és az ipari szakemberek tudományos, elméleti és szakirodalmi munkássága.

Amióta Németországban a mestervizsgák intézményét meghonosították, azóta hihetetlen mértékben emelkedet a német kézműipar műhelybeli készsége, a felnövő iparosnemzedék elméleti és gyakorlati tudása. Bizonyos mértékben kárpótlást akart adni a törvényhozás azért, hogy a képzés körét összább szorította, annak szigorúságából engedett és ezzel a kárpótlással önkéntelenül és öntudatlanul olyan erősséget adott a mestervizsgák intézményében a kézműiparoságnak, a mely százszor többet ér a formális és számtalan módon kijátszható, megkerülhető képzési elvnl.

Igen érdekes tanulságot nyújt a mestervizsgai intézmény áldásos hatásaira nézve Németország-

társaság széteszlott, megbotránkozva és suttogva adták tovább:

— Ez örült, most is szerelmes abba az izébe . . . asszonyba — Pfu! micsoda jellem!!!

Margittay lázas fejfel, nehéz szívvel ballagott haza felé. Szép holdvilágos tavasi éj volt. Langyos szellő akácvirággillatot hordott szét. A fenséges természet életkedvet, erőt, szeretetet lehel minden fűszálba fennen hirdetve: milyen szép az élet!

Ő azonban nem látott, nem értett ebből semmit. Folyvást egy szép szőke fürtös fejre és mosolygó szép szempárra gondolt.

Távol valami lassu ének szölt fájdalomtól áradozva.

Megállt figyelni az ének szövegét, mit az ismeretlen lány bariton hang még szebbé, még szomorubbá tett:

Kitétek a holttestet az udvarra,
Nincsen aki végig, végig sirassa,
Most látszik meg ki az igazi árva,
Senkiesem borul a koporsójára.

Az utolsó két sort — akaratlanul — hallkan ő is dudoráta.

Fájó érzés szakgatta lelkét, könyvet morzsolt szét szemében s lassu imbolygó léptekkel ballagott haza. Haza! ? volt is neki otthonja! ? . . . Virradt . . . A nap első sugarai beszűrődtek a félig függönyözött ablakon s esodálkozva nézték azt a sápadt, asztalra görnyedt férfit, ki az író-

ban az ipari szakkönyvek feltűnő szaporodása és az a statisztika, a mely a mestervizsgára jelentkezők számát mutatja. Nincs az a még olyan kicsi ipari szakma, a melynek ne volna népszerű módon megírt ismertetése. És az általános ipari tudnivalók (levelezés, könyvelés, számvetés) ismeretése egész könyvtárra terjedő kézikönyvek kerültek forgalomba. Természetes a vizsgára való készülés, az ipari szaktudásra való törekvés minden körben emelte már magában véve is az iparosság kvalifikációját, ezenkívül azonban közelebb hozta a legszelebb rétegeket a magasabb foku ipari szakképzéshez is, mert sokan most már könnyebben juthatnak az állami iparoktatási intézmények látogatásához, a felsőbb iskolában nyújtott fokozatos szakművelődéshez. Ha tehát a mestervizsgák intézménye nálunk meghonosul, akkor a fontosságnak az az oldala még jobban fog előtérbe lépni, mert az ipari tanítás áldásai nálunk még nem jutottak olyan mértékben érvényre, a milyenben ez kívánatos lett volna.

A fenti ismertetés világosan rámutat arra, hogy kisiparunk mai fejlődésnek induló állapotában valóságos jótétemény volna a mestervizsgák megteremtése, mely nagyobb lendületet ölénkebb vérkeringést vinne bele iparunk szervezetébe. Az iparosoknak fejlettebb tudásával egyöntetűen fejlődik, emelkedik az ipar is. A mestervizsgák intézménye kiváló, rátermett, érdemes mestereket fog nevelni iparunk minden ágazatában és ezzel aztán nyomába járhatunk csakugyan a külföld hatalmas iparának.

HIRES.

Ismeretlen öngyilkos.

Vizből kifogott hulla.

F. hó 15-én Kolb Kálmán m. kir. honvéd-örmeister megjelent az eperjesi rendőrség ügyeletes tisztviselőjénél és előadta, hogy mikor századával a Szent-László hegy alatt gyakorlatozott, észrevette, hogy az ott levő, ugynevezett fekete-hídról egy magas, jobb szemére vak férfi a Tárca-folyóba ugrott. Az öngyilkos az árvíz folytán megdagadt folyó hullámaiban elmerült és a víz árja egy pár pillanat alatt a testet messze elsodorta, úgy hogy a keresésére indult katonák a hullát sehol sem találhatták. Másnap, vagyis f. hó 16-án Babej György somosujfalusi paraszt jelentette a rendőrségnek, hogy a Tárca folyóból Enyicke mellett az arra járó emberek egy holttestet halásztak ki. A megejtett nyomozás megállapította, hogy ez a hulla azonos az öngyilkoséval. Az öngyilkos személyazonossá-

gát idegesen rágva, gondolkozott, mit is írjon arra a fehér lapra, mely előtte feküdt. Kuszált betűkkel végre odavetette:

„Nem tudok nélkülük élni . . . gyere vissza.“
De aztán összegyürte s eldobta, folyton az éjjeli dal zsongott fülében.

Most látszik meg, ki az igazi árva.
Senkiesem borul a koporsójára.

Valami fényes tárgy ötlött szemébe, mely az íróasztal sarkában hevert. Az a fényes tárgy olyan delejező hatással volt rá, egészen lenyűgözte tekintetét . . . Kétszer is elfordult, de megint csak kénytelen volt visszanezni . . . úgy csábitotta, vonzotta az a hideg esillogó fény. Lassan utána nyult . . . kezébe fogta . . . oly jóleső megnyugtató érzés szállt háborgó lelkébe . . . furesa kis jószág; a kétségbeesettek, az életuntak egyetlen vigasztalója.

Lázasan lüktető halántékára szorította . . . Tompa dörej reszkettette meg a szoba levegőjét . . . egy nehéz zuhanás követte . . .

Azon a esöpp lyukon, mit egy buta golyó ütött, lassan esendeszen szívárgott ki a vér . . . és láthatatlanul elszállt belőle a teremő legszebb alkotása, az élet!

* * *

A halottat mindenki szereti, a halottnak mindent megbocsátanak. Hát még az olyannak, ki a szerelem rabja volt s ennek lett áldozata. A jó barátok ép úgy, mint az ellenségek összeál-

gát idáig nem sikerült megállapítani, vaioszínű azonban, hogy az öngyilkos Dudla András napszámos, kire a személyleírás teljesen ráillik.

A gyermeknap. Vasárnap — f. hó 13-án — tartották meg városunkban a Gyermekvédő liga helyi bizottsága által rendezett „gyermeknapot”. A városháza, Gubeso cukrászdája, a Berger-kávéház és a Gellért vendéglő előtt állították fel a a gyűjtő urnákat, ezenkívül a rendező bizottság által felkért hölgyek külön is pumpolták a járó-kelőköt. Igen nagy közönséget láttunk — az ablakokban. Onnan, védett és semleges területekről nézték sokan a színes, tarka képet. Ez szórakoztató és nem került pénzbe. Szinte megbotránkoztatón feltűnő volt, hogy azok, kiket társadalmunk „előkelő” tagjainak szokás nevezni is rendszerint névleg is megnevezni, — ez alkalommal távollétükkel tündtek. Hja kérem, nehéz idők, kevés a pénz és nagy a smueigság. Ezek az ugynevezett előkelőségek csak ott szeretnek megjelenni, a hol a megjelenésük nem jár anyagi megeröltetéssel, a hol esetleg szónokolni, buzdítani kell. Szóval, a hol csak frázisokat kell kiadni, nem pedig garasokat. Egyébként a gyermeknap pumpolás elég rövid ideig tartott. Alig egy órai időtartamig, mert azután megereedt az eső, zubogó zápor csapkodta a felállított sátrakat. A jótékonyság nemtoi dideregve vonultak be a kávéházba és vendéglőbe; a gyermeknap alaposan elázott. A bevétel körülbelül 250 koronát tesz a tavalyi bevételhez képest — több mint 1400 koronát szedtek be tavaly — elenyészően esekély summa. A délutánra tervezett és Dr. Müller tulajdonát képező kertben megtartandó volt kerti ünnep teljesen elmaradt.

— Vizsgálat a Ker. Munkásbiztosító Pénztárban. Az eperjesi Ker. Munkásbiztosító Pénztárban a m. kir. áll. Munkásbiztosítási szavatolási képviselőhöz Mihálffy Győző miniszteri számtanáros és Vihely Lajos min. számellenőr rovancsolást és hivatalvizsgálatot tartanak. A vizsgálat Gedő Arthúr pénztáros sikkasztásával van összefüggésben.

— Személyzeti ügyek a Ksod.-nál. Nőgrády Ferenc felügyelő, szakosztályfőnökhelyettes a forgalmi szakosztály vezetésével véglegesen megbízott. — A vezérigazgatóság pénzügyi szakosztályának főnöke felhatalmaztatott, hogy Farkas Géza felügyelőt a szükséghez képest állandóan a szakosztályfőnökhelyettesi teendőkkel megbízassa. — Szolgálati érdekből áthelyezett: Richter József mérnök Ruttkárol az oderbergi fűtőházhoz, — Palkovics Jenő ellenőr Nagysároslól Budapestre a vezérigazgatóság forgalmi szakosztályába.

— Pályázat internatusba való felvételre. A Dmke. makói diákotthonába az 1909—10. iskolai évre 160 gimnáziumi, esetleg elemi iskolai

loltak s olyan fényes temetést rendeztek, hogy napokig másról sem beszélt a vidéki városka. Mindenki tudott valami szépet, jót, valami érdekeset a boldogultról. Azt a kis összegyűrt papírszelektét is megtalálták és elküldötték a gyászjelentéssel együtt annak a szőke asszonykának, ki ezt a véres tragédiát előidézte. Megmőrgézték az életét annak is, ki szintén a boldogságot kereste s nem az ész, de a szív parancsának engedett, mert boldog akart lenni.

Margittay egy éve már, hogy ott pihen, hol örök nyugalom, örök béke van.

Szép májusi verőfényes napon, gyászbaöltözött, sűrűn lefátyolozott nő bolyong a temetőben, szorgosan olvasva a sírfeliratokat. Körülötte minden esendes, csak a madarak esieseregnek s az illatos akáefa virágai ontják kábitó, mámorító illatukat. Éles sikoly rezg végig a holtak néma birodalmán. Az a gyászos nő rárokskad Margittay sírjára, átöleli zöldelő hantját, göresös zokogással esókolja a ridog rögöket és sirva búgja el panasztát egy szőben, mely egy egész világot rejt!

— Visszajöttem . . . visszajöttem . . .
Mintha a sírból szakadna fel egy fájdalmas panasos sóhaj. És a madarak vigan, gondtalanul esieseregnek tovább szereléről, boldogságról, üdvösségről.

Annak a szegény szerencsétlen asszonynak pedig majd megszakad a szive e virágfakasztó május reggelén s a könyvtől áztatott sírhant minden fűszála mintha halkan sugna: visszajöttem!

tanuló vétetik fel. Az ellátási díj havi 36, beirátási, orvosi-, butorhasználati díj évi 40 korona. A felvételt kérő bélyegtelen folyamodványok iskolai bizonyítvánnyal, születési és I. osztályu tanulóknál ujraköltési bizonyítvánnyal felszerelve 1909. év július 10. napjáig adandók be a Dmke. makói diákotthonának felügyelő-bizottságánál. — Reszletes prospektussal kívánatra készsöggel szolgál a diákotthon igazgatósága Makón.

— Új kamarások. A király vajai és ibrány Ibrányi Mihály nyugállományú honvéd-örnagynak tahvári és tarkeői Tahy István budapesti I. honvédhuszárezredbeli tartalékos hadnagynak a es. és kir kamarási méltóságot adományozta.

— Ügyvédi kamara. Az eperjesi ügyvédi kamara közhírré teszi, hogy dr. Szita Bertalan szepesszombati ügyvéd irodáját Poprádra helyezte át; Lumtzer Károly késmárki ügyvéd elhalálózása folytán, Matyasovszky József késmárki ügyvéd önkéntes lemondása folytán, dr. Hoffman Károly késmárki ügyvéd pedig a budapesti ügyvédi kamara területére történt távozása folytán az ügyvédek névjegyzékéből töröltettek; dr. Ungár Miklós ügyvéd Kiszzeben székhelylyel; dr. Engel Náthán ügyvéd Gölnciában székhelylyel a kamara ügyvédnévjegyzékébe felvették.

A borkereskedők figyelmébe! A m. kir. földmivélsügyi miniszterium e napokban rendeletben felhívta az illetékes közigazgatási hatóságok és ezek között az eperjesi rendőrség figyelmét arra, hogy annak dacára, miszerint a borhamisításnak és hamisított bor forgalombahozatalának tilalmazásáról szóló 1908. XLVII. t. e. rendelkezései értelmében az új bortörvény fontosabb rendelkezéseit tartalmazó nyomtatványok a pineékben és a törvény által meghatározott más helyeken kifüggesztendők, az érdekelte borkereskedők a törvény ezen rendelkezéseit nem tartják be. A miniszter utasítja a hatóságokat, hogy ezen kötelező rendelkezés pontos betartását szigoruan ellenőrizze és azokat, kik e kötelességet teljesítését elmulasztják, szigoruan megbüntesse. Midőn mindezekre a helybeli borkereskedőket saját érdekükben figyelmeztetjük, egyben hangsulyozandónak tartjuk, hogy vett értesítés szerint helybeli rendőrkapitányunk már legközelebb foganatosítani fogja az ellenőrző vizsgálatokat.

— Illemhelyek. A felvetett kérdés oly finyas természetű, hogy valóban nehéz problema elé állittatik nem csupán az, ki ezekre az illemhelyekre reászorulván, itt városunkban ezeket keresi, de sehol sem találja, hanem szorultságban szenved az is, ki ezekről írni akar. Pedig hát egy közszükséglet hiánypótlásáról van itt szó, egy elengedhetlen intézmény létesítéséről, mely a partialis zavarokban szenvedő emberiségre nézve valóságos a megváltás, de mindenesetre a lényeges megkönnyebbülés jellegével bír az adott esetekben. Ily esetek pedig igen gyakran adódnak. Különösen a vidékről hetivásárok alkalmával százzámra bejövő parasztnép valóságos dilemma elé kerül ilyenkor, a mikor a mindentudó természet parancsoló szavának hatása alatt kétségbeesett zavarában nem találja meg a kivezető, vagy helyesebben bevezető utat, mely egy igénytelen, szürke házikó rojtelmének sötét és mégis oly nagyon jóleső labirinthusz tárja eléje. A dilemma másik oldalának megoldása ugyanis „száraz” okoskodással semmiképp sem történhetvén meg, csupán csak az az expediens kínálkozik az érdekelte és ennek következtében megszorult egyéneknek, hogy valamelyik félreesebb uteában esőndes sóhajok között szemrehányással és egyébbel illesse azokat, kiknek tapintatlansága és közömbössége okozza a rendkívüli helyzetet. Ámde a sors keze kegyetlen. Rendes körülmények között még a főúteán is a rendőrökzögek csak igen győren mutatkoznak, alig találás rendőrt, a mikor szükség volna reá. De ilyenkor, a mikor a jó falusi diskrét magányban a városi vezetőség gyakorlati politikájának eltévesztett irányzata fölött sóhajtvá böleselkedni kíván és hivatlan neki minden idegen, leginkább pedig a rendőr, szóval nem reá, vagy miatta van „szüksége”, egészen bizonyos, sőt holtbizonyos, hogy a rendőr megzavarja őt a világ zaját kerülő és „csak titokban” jelíges működésében, minnek következménye nem csupán egy igénytelen vállalkozás félbemaradt kísérlete, de rendszerint néhány korona bírság is; ennyit

pedig nem ér meg a mulatság. Denique tőrhetlen állapotok uralkodnak e téren, melyen a városi tanács tabula rasat csinált, holott ha valahol, ugy itt van helye néhány szürke alkotmánynak, melyek megkönnyebbülést hoznak a megszorult embereknek. Botrányos a helyzet ez idő szerint, mert ki ezekre rászorul, fontosabb, vagy legalább is sürgösebb ez neki, mint akármi más müintézet, vagy kulturpalota.

— Sújtó villámok. Urnapján egész Sáros-megyében hatalmas vihar dühöngött. A villám több házba ütött be és ezeket elpusztította. Lemesen, Somoson, Sároskislaluban a csapások által tetemes kárt okozott a lakosságnak, míg Terebőn a házak mellett egy asszonyt is agyonsujtott. Több helyen tűz ütött ki, szerencsére azonban szélesenedes idő volt s így a tűz egy helyen sem terjedhetett gyorsan tova. — Eperjesen vasárnap óriási vihar dühöngött s körülbelül 5 pereig mogyorónagyságu jég is esett. — Aboson június 11-én nagy vihar vonult keresztül. A vihar 25 távirópznába ütött. A kár nagy.

— Elveszett óra. Egy kassai úrnő f. hó 6-án Eperjesen, sataközben egy női aranyórát veszített el, valószínűleg a tűzör-laktanya előtti, ugynevezett Erzsébet-liget tájékán. Az óra hátán arabeszk-szerű díszítés van igaz gyöngyökkel. A megtaláló dús jutalomban részesül. Az óra a rendőrségen adandó át.

— Állami kedvezmény. A m. kir. földmivélsügyi miniszter, a pénzügyi- és kereskedelemügyi miniszterekkel egyetértőleg, Schwarc Gyula és Schwarc Árpád zborói lakosok ugyanottani mezőgazdasági szeszfeldője s az ezzel kapcsolatos szeszfinomítója részére az 1899. évi XLIX. t. cikkben meghatározott állami kedvezményeket az 1907. évi III. t. e. alapján meghosszabbította, illetve megadta.

— Megbüntetett kivándorlási ügynök. Pyrtko István 26 éves egyént az eperjesi rendőrség tiltott kivándorlási közvetítése miatt e napokban 45 napi elzárásra és 120 kor. pénzbüntetésre ítélte, a pénzbüntetés behajthatlansága esetén további 6 napi elzárásra. A szigorú büntetés indoka az, hogy nevezett Pyrtko, saját beismerése szerint 5 embert — kiktől pénzt fogadott el — Bártfán, Zborón, Biharón át Kobylanka galiciai községen keresztül Amerikába szállított. Pyrtko kihallgatása alkalmával igen zavaros feleleteket adott, ismétellen ellenmondásba keveredett és alapos a gyanu, hogy itt a rendőrségnek egy közveszélyes, többször büntetett egyénnel van dolga. Fényképét elküldötték azon községek előljársóainak, a hol saját vallomása szerint idáig megfordult és közelebbi adatokat és felvilágosítást kértek Pyrtkóra vonatkozólag.

— Antal Pál újabb győzelme. Antal Pál újabb győzelmet aratott az M. T. K.-nak országos atletikai versenyén, mely június 11-én, Urnapján tartott meg. Antal 39 m. 41 cm. diszkoszdobásával megnyerte az első díjat és az M. T. K. értékes tiszteletdíját. A súlydobás-handicap versenyben mint serafét 11 m. 60 cm.-es dobásával második lett. Értesüléseink szerint Antal legközelebb résztvesz az országos bajnoki versenyben. Ezután elmegy Badenbe, Bécsbe és Berlinbe, hol remélhetőleg diésőseget szerez. — Megemlítendő itt egy másik eperjesi ifjunak Kobulsky Károlynak a győzelme; most a postás Clubnak a tagja M. T. K. versenyén Antal mögött 35 m. 40 cm. és dobásával második lett, míg június 14-én a Mac-nak, nemzetközi versenyén, Antal távollétében 37 m. 41 cm.-es diszkoszdobásával az első díjat nyerte. —

— Katonai szemle. Lóskay Gábor altábornagy, kassai hadtestparancsnok a mult hét folyamán Eperjesen volt, a honvéd-zászlóalj felett szemlélt tartott és az eredményt a legnagyobb megelégedéssel fogadta.

— Alapvizsgák. Ma végződtek az akadémián az alapvizsgák. A már mult számunkban említettken kívül kitüntetéses lett Pass Ferenc I. é. joghallgató, egyhangulag 5-on, szótöbbséggel 7-ontették le a vizsgát, buktak 15-en. A II. alapvizsgán szótöbbséggel kitüntetéses Horváth Aladár, míg Guttman Miklós sokoldalú tudásért és mélyreható tanulmányai folytán, valamint gyönyörű feleleteért a vizsgáztató tanároknál osztatlan tetzésben részesült és vizsgálatát minden bírdalat nélkül kitüntetésnek minősítették. Akadémiánkon ez az első eset.

— Lopás. Bogdánzski József 16 éves nagysárosi fuvaros, f. hó 15-én a vasuti állomáson levő áruraktárból egy süveg cukrot lopott. Tetten érték, a rendőrség feljelentette a kir. bíróságnál.

IDEGENFORGALOM 1909. június 11 — 15-ig.

Eperjesen, Berger szállodájában.
Neumer Mor utazó, Bécs. Ehrenhaft Bertalan utazó, Bécs. Benicky Gyula joghallg., Tar. Weisz János utazó, Bpest. Müller Miksa utazó, Bpest. Ornstein Béla utazó, Bpest. Dr. Weisz Mór ü.-jelölt, Bártfa. Reisz Bernát utazó, Bécs. Löwinger Samuel utazó, Érsekújvár. Kenézy László közíg. gyakornok, Szekszárd. Róoz Adam ügy. jelölt, Mezőberény. Felföldy János építész, Miskolcz. Kovács Dezső p. táv.-főtiszt, Szombathely. Philip Jenő utazó, Bpest. Kaufmann Henry kereskedő, Cleweland. Háas Salamon kereskedő, L.-Szt.-Miklós. Abrahám Izrael kereskedő, Héthárs. Ferenczy Géza tanító, Radács. Keller József biztosító, Bpest. Klein Pál joghallg., Miskolcz. Weisz Ignác utazó, Bpest. Vass Arthur bizt. titkár, Miskolcz. Reis József utazó, Bécs. Neuirth Adolf utazó, Bpest. Quitt Kálmán jogh. S.aujhely. Heuffel Emil utazó, Keeskemét. Domány Antal utazó, Bpest. Lévy Béla utazó, Bpest. Steiner Vilmos utazó, N. Bitsó. Bólesk István utazó, Villány. Hartstein Samu gazdálk., Balászvágás. Kövesdi Sándor utazó, Bpest. Groszmann Frigyes ügy. jelölt, Bpest. Tomek György körjegyző, Kis-szeben. Dr. Forgács Samu ügyvéd, Kiszseben. Klein Frigyes utazó, Bpest. Gottlieb Henrik utazó, Bécs. Reich Arthur utazó, Bpest. Murezkó Gyula utazó, Bpest. Domány Emil utazó, Pozsony. Mayer Gusztáv utazó, Bpest. Grothkájz Ernő földbirtokos, Margonya. Grothkájz Rudolf földbirtokos, Margonya. Stern Norbert utazó, Tarnow. Neumann Ferdinand utazó, Bécs. Bauer Albert utazó, Bécs.

190/1909. v.égr. szám

Árverési hirdetés.

Alulírt kiküldött bir. végrehajtó ezennel köz-hírré teszi, hogy az eperjesi kir. tszéknek 1909 évi 1883. v. sz. végzése folytán Dr. Forgács Samu kiszsebeni ügyvéd által képviselt *Arnstein Ignác palocsai* felperes részére, alperes ellen 2169 kor. 20 fill. tőkekövetelés s jár. erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás folytán alperestől lefoglalt és 2265 kor.-ra becsült ingóságokra a kiszsebeni kir. bíróság 1909 V. 127/2 számú végzésével az árverés elrendeltetvén, annak a korábbi vagy felülfoglaltatók követelése erejéig is, amennyiben azok törvényes zálogjogot nyertek volna, alperes lakásán *Kisháron* leendő megtartására határidőül 1909 évi július hó 1. napján délután 11 órája kitézetik, amikor a bíróság lefoglalt szarvasmarha lovak, szekerek, héber könyvek s egyéb ingóságok a legtöbbet ígérőnek készpénzfizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is fognak adatni.

Felhívtnak mindazok, kik az elárverezendő ingóságok vételárából a végrehajtató követelését megelőző kielégítéshez jogot tartanak, hogy a menyiben részükre a foglalás korábban eszközöltetett volna és ez a végrehajtási jegyzőkönyvből ki nem tűnik, elsőbbségi bejelentéseiket az árverés megkezdése alulírt kiküldöttnél írásban vagy pedig szóval bejelenteni el ne mulasszák.

A törvényes határidő a hirdetménynek a bíróság tábláján történt kifüggesztését követő naptól számítatik.

Kelt Kiszseben 1909. évi június hó 8. napján.

Glück Bertalan.
kir. bírósági végrehajtó.**Eperjes szab. kir. város rendőrkapitányától.**

2094/1909 vkp. szám.

Hirdetés.

Az 1909. évi július hó 1-étől 1910. évi június hó 30-ig terjedő évre vonatkozó összeírás és kivétele tekintetében az ebtartásról szóló szabályrendelet 2 §-a értelmében ezennel közhírré teszem, hogy Eperjes sz. kir. városnak minden rendű és rangú lakosa, ki ebet tart, köteles azt a városi rendőrkapitányságnál f. évi június hó 20-tól július hó 1-ig bejelenteni.

Az ebek bejelentése úrlapok kitöltése által történik, mely úrlapokat f. évi június hó 20-tól július hó 1-ig köteles minden ebtulajdonos a városi rendőrkapitányságnál a rendőrmestertől átvenni, azokat pontosan kitöltve és sajátkezüleg aláírva ugyanazon nap esti 5 órájáig ugyanezen a rendőrmesternél leadni.

Mindazon ebtulajdonosokat, kik az előző pontban körülírt kötelezettségüknek a kitűzött határidő alatt eleget nem tesznek, vagy kutyáikat eltitkolják, az ebtartási szab. rend. 18. §-ának 1 és 4 pontja értelmében 1 koronától 40 koronáig

terjedő pénzbüntetésben, nem fizetés esetén pedig 2 napig terjedő elzárás elszenvédésében fogom elmarasztalni!

Kelt Eperjesen, 1909. évi június hó 10-én.
Saly rkaptány.**Roszenberger János**

eszerp- és eternitpalafedő mester

Eperjes, Fő-utca 148. szám.

Elvállal minden e szakba vágó új munkákat, valamint javítások jutányos és pontos eszközlését.

Mindig friss töltésű

kassai korona sört,

25 és 50-es ládában szállít

GELLÉRT sörraktára Kassai-út 9.

Telefon 71.

Ugyanott jég is kapható, naponta reggel 5-7-ig. 2-20

LÁSZLÓ GÁBOR

(ezelőtt LEICHTER)

IRODA ÉS MŰHELY Eperjes Fő-utca 34. sz.

Tervez és készít: Vízvezetőket, angol csoveteket, fürdő berendezéseket és magánvízvezetőket.

jutányos árak mellett.

Javításokat pontosan eszközöl.

Költségvetéseket díjtalanul készít.

MERÉNYI SÁNDOR

ácsmester és építési-vállalkozó

E PERJES.

Iroda; Széll-utca (saját házban.)

Elvállal mindenféle építési és ácsmunkákat.

Terv és költségvetést a legolcsóbb

ár és előnyös feltételek mellett készít.

HERCZ ERNŐ

ELSŐ EPERJESI

KÖRKEMENCE-TÉGLAGYÁR.

Telefon 81. sz. Gyártalep Bártfai-út.

Ajánlom körkemencében égetett legjobb minőségű fagyellentállónak bizonyult, könnyen megmunkálható, teljes méretű, ropedésmentes gyártmányaimat, téglát és francia horonyeserepet, melyek fenti tulajdonságoknál fogva minden környékbeli más gyárak készítményeit minőségi-
: : : leg felülmúlják. : : :

Teljes tisztelettel

Hercz Ernő.

Iroda: Fő-utca 113. sz.

Meghívó.

A Szövetkezeti Takarékpénztár t. tagjait f. hó 20-án d. e. 11 órakor Eperjes sz. kir. város tanácstermében tartandó

rendkívüli közgyűlésre

tisztelettel meghívjuk.

Tárgysorozat:

1. Határozathozatal a szövetkezet feloszlása iránt tekintettel a f. évi márc. hó 14-én tartott rendkívüli közgyűlésen a feloszlást illetőleg hozott feltételes határozatra.

2. Az alapszabályok 47. §-a értelmében öt tagu végfelszámoló bizottság választása.

Ha e közgyűlésen a tagok határozatképes számban meg nem jelennek, úgy a tagok számára való tekintet nélkül határozatképes közgyűlést f. hó 27-ére hívunk össze.

Eperjes, 1909. június 15.

Az igazgatóság.

LÁTVÁNYOSSÁG!**GLÜCK SÁMUEL**

butor nagybárháza

* EPERJES, FŐ-UTCA 95. SZ. *

Nagy választék mindenféle kitűnő minőségű

BUTOROKBAN.

Szolid és pontos kiszolgálás! Olcsó árak!

A nagyérdemű közönség meggyőződését és szíves pártfogását kéri

GLÜCK SÁMUEL

12-12

butor-készítő.

IDRAVICS LILLI

párizsi fűzőkészítő

EPERJES, Fő-utca 148. szám.

Van szerencsém becses tudó-Fő-utca 148. sz. mására adni, hogy Eperjesen

alatt a mai kor igényeinek megfelelő és a helybeli közönség által régen ér-fűző (Mieder) készítő üzletet zett hiányt pótló

nyitottam. Üzletemben raktáron vannak különféle fűzők, egyenestartók, (Gradhalter) melltartók.

A célszerű kényelmesen álló egyszerű fűzők mérték utáni készítése mellett előállítok luxus-fűzőket, a legfinomabb francia kelméből, ortopéd hascsigolyák egyenlőtlen testrészek kiegyenlítésére fektetve fűsúlyt, továbbá chirurgi haszfűzőket.

Kívánatra mértékvetél végett a háznál is megjelenek.

Azon határozott ígérettel, hogy szolid elveimhez hű maradok, kérem tisztelt cím jóakarátát és szíves ajánlatát

kiváló tisztelettel

Idravics Lilli

